

Ocena poziomu azotanów i wskaźników eutrofizacji w rzekach województwa podkarpackiego badanych w 2006 roku

Podstawa prawna oceny: rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 grudnia 2002 roku w sprawie kryteriów wyznaczania wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (Dz.U.2002.241.2093).

Na podstawie analizy stanu wód Polski wykonanej w 2003 roku stwierdzono, że na obszarze Regionu Wodnego Górnej Wisły, administrowanym przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie, obejmującym także obszar województwa podkarpackiego, wody nie są zagrożone zanieczyszczeniem azotanami w świetle wymagań Dyrektywy Azotanowej i nie ma potrzeby wyznaczania obszarów szczególnie narażonych na zanieczyszczenie.

Za wody wrażliwe na zanieczyszczenie związkami azotu z działalności rolniczej uznaje się wody zanieczyszczone oraz zagrożone zanieczyszczeniem, jeśli nie podjęte zostaną działania ograniczające dopływ do tych wód azotanów lub innych związków mogących przekształcić się w azotany ze źródeł rolniczych. Jako wody zanieczyszczone określa się wody podziemne i powierzchniowe, a w szczególności wody służące do pozyskania wody do picia, w których stężenie azotanów przekracza 50 mgNO₃/l oraz wody powierzchniowe, wody w estuariach oraz morskie wody wewnętrzne i morza terytorialnego wykazujące eutrofizację, którą skutecznie można zwalczać poprzez ograniczenie dopływu związków azotu. Do wód zagrożonych zanieczyszczeniem zalicza się powyższe rodzaje wód, lecz o stężeniu azotanów w granicach 40-50 mg NO₃/l z tendencją wzrostową oraz wody wykazujące tendencję do eutrofizacji, którą można ograniczyć przez eliminację dopływu związków azotu.

W 2006 roku badania stężeń azotanów oraz wskaźników stosowanych do oceny stopnia eutrofizacji wykonano w 78 punktach pomiarowo-kontrolnych na 24 rzekach województwa podkarpackiego, objętych monitoringiem dla oceny ogólnej. Na podstawie wyników badań uzyskanych w latach 2004-2005 roku, a w szczególności chlorofilu „a”, do sieci monitoringu pod kątem eutrofizacji, w których wykonano pełny cykl badań wszystkich wskaźników, włączono 6 punktów pomiarowo-kontrolnych.

W oparciu o wyniki badań stwierdzono, że w 2006 roku średnie roczne stężenia azotanów w badanych rzekach województwa podkarpackiego były niskie i kształtowały się w zakresie 0,87 - 9,11mgNO₃/l. Jedynie w Trzebośnicy, w punkcie pomiarowo-kontrolnym poniżej Sokolowa Małopolskiego, stwierdzono azotany na poziomie przekraczającym 10 mgNO₃/l.

W celu oceny eutrofizacji wód w rzekach analizowane są średnie roczne stężenia związków azotu i fosforu oraz chlorofilu „a” w odniesieniu do wartości granicznych określonych w rozporządzeniu. Badania wykonane w 2006 roku wykazały, że graniczne wartości głównych wskaźników eutrofizacji zostały przekroczone w 21 punktach pomiarowo-kontrolnych (w 2004 roku – w 10 punktach, w 2005 roku - w 9 punktach), położonych głównie w zasięgu oddziaływania ścieków komunalnych i przemysłowych. Przekroczenia dotyczyły: chlorofilu „a” (12 ppk), fosforu ogólnego (10 ppk), azotu ogólnego (4 ppk) oraz azotanów i azotu azotanowego (1 ppk).

W porównaniu do badań przeprowadzonych w 2005 roku stwierdzono w badanych wodach wyższe stężenia wskaźników eutrofizacji, głównie chlorofilu „a” i fosforu ogólnego.

Wartości stężeń azotanów i pozostałych wskaźników eutrofizacji w poszczególnych punktach pomiarowo-kontrolnych na rzekach badanych w 2006 roku zestawiono w **tabeli**.